

3 daagse cursus: Train de Trainer Morele Dilemma's

Wat?

EtiQs en Nyenrode Business Universiteit organiseren een 'train de trainer'- training voor belangstellenden. Het doel van de train-de-trainer is dat de deelnemers als gespreksleider een gesprek kunnen begeleiden over morele vraagstukken. De gespreksleider begeleidt, structureert, verdiept en verbreedt het gesprek tussen de deelnemers.

Training morele dilemma's

De doelstelling van de dilemmatraining is het versterken van de morele competentie van de medewerkers en het bevorderen van een cultuur waarin professionals staan voor hun eigen verantwoordelijkheid. In een cultuur van verantwoordelijkheid spreken collega's elkaar aan op hun professionaliteit en ondersteunen zij elkaar bij het aanpakken van lastige vraagstukken.

De doelgroep van deze training is heel breed. Onze jarenlange ervaring met het geven en ontwikkelen van deze training leert ons dat deze training inzetbaar en aansprekend is op alle niveaus van een organisatie: van bestuurder tot leidinggevende, van beleidsmedewerker tot uitvoerend medewerker. De deelnemers brengen hun eigen casussen in, waardoor zij zelf het inhoud en niveau van de training bepalen. De training kan ingezet worden in vaste teams, om dilemma's in het eigen werk te bespreken en gezamenlijkheid te zoeken, maar ook in heterogene groepen. Deelnemers aan heterogene groepen geven aan het interessant te vinden om het werk en de dilemma's van andere collega's te leren kennen en begrijpen

Hoe?

Tijdens de training leren de deelnemers hoe zij een gesprek kunnen faciliteren. Naast korte inleidingen door de docent(en) en het aanbieden van een theoretisch kader, zullen de deelnemers vooral veel oefenen met de werkvormen. Een belangrijk thema is het leren creëren van veiligheid voor de deelnemers zodat zij open met elkaar het gesprek kunnen aangaan. Het uitgangspunt van de training is: leren door te doen (eerst doen, dan reflectie), veiligheid zit in details.

Tijdens de sessies zal aandacht worden besteed aan:

- De kennis en vaardigheden om een gesprek over morele vraagstukken te faciliteren
- De rollen van de gespreksleider
- Een eenvoudige basisopzet voor een goed gesprek over praktijksituaties:
 - De introductie
 - De inleiding
 - Het gesprek
 - De afronding

Op de eerste dag ondergaan de deelnemers eerst zelf als deelnemer een sessie, zodat ze 'voelen' wat het is om deelnemer te zijn en om te zien hoe de sessie wordt vormgegeven. Daarna wordt ingegaan op onder andere de visie achter een workshop en de rol van de gespreksleider. De deelnemers krijgen na de eerste dag een draaiboek 'op hoofdlijnen' dat met de input van de deelnemers wordt vervolmaakt tot een geheel eigen draaiboek.

De tweede bijeenkomst is vooral gericht op het oefenen van de rol als gespreksleider en alles wat daar bij komt kijken. De derde bijeenkomst is een supervisiesessie, waarbij de deelnemers met elkaar hun eerste ervaringen als gespreksleider bespreken, en hun vragen en probleempunten uit de praktijk kunnen doornemen.

Het programma bestaat aldus uit vier bijeenkomsten:

- eerste bijeenkomst: 2 dagdelen
- tweede bijeenkomst: 2 dagdelen
- derde bijeenkomst: 2 dagdelen

Wanneer?

Voorjaar 2014 - 24 maart, 7 april en 27 mei 2014. Locatie: Kloosterhotel Zin Vught = VOL
Najaar 2014, data volgen zo spoedig mogelijk

Overige praktische zaken

- Voorbereiding: Lezen van enkele artikelen
- Totale duur: 6 dagdelen
- Begeleiding: Dr. Edgar Karssing, Drs. Sacha Spoor en Theo Quaijtaal MA HRM
- Maximum aantal deelnemers: 12

Aanvullende Informatie kan worden opgevraagd bij Theo Quaijtaal. Telefoon: 06-53161061

Prijs

De prijs voor deze cursus bedraagt EUR 2.750,-- excl. BTW. Deze prijs is inclusief cursusmateriaal (o.a. boek "Morele competenties in organisaties" van Edgar Karssing) en lunch.

BIJLAGE 1

Profiel van een gespreksleider

Een goed gesprek is meer dan zomaar een woordenwisseling, het gesprek is gericht op de effectieve behandeling van een bepaald onderwerp. De gespreksleider of trainer is het belangrijkste hulpmiddel voor het bereiken van het gewenste resultaat. Hij of zij...

- zorgt voor structuur,
- bewaakt de voortgang,
- bewaakt de tijdsplanning,
- bevordert de openheid en veiligheid,
- stimuleert medewerkers over vragen na te denken,
- betreft alle medewerkers bij het proces,
- stimuleert de interactie,
- zorgt ervoor dat iedere inbreng serieus wordt genomen, waarbij kennis en positie geen rol spelen.

Wie is geschikt als gespreksleider?

Om deze vraag te beantwoorden geven we eerst het algemene profiel van de gespreksleider. Hij of zij ...

- Heeft affiniteit met de thematiek;
- Kent het soort organisaties, het soort functies en de werkprocessen;
- Heeft ervaring met het leiden van sessies;
- Is enthousiast.

Een gesprek begeleiden is geen klusje is dat je er even bijdoet, maar een taak waar iemand bewust voor moet kiezen. De volgende vragen kunnen bij deze keuze helpen om voor zichzelf te bepalen of men daadwerkelijk gespreksleider van een sessie over morele vraagstukken wil zijn:

- Hoe belangrijk vind ik het onderwerp ethiek?
- Vind ik een gesprek over ethiek en morele vraagstukken belangrijk?
- Ben ik voldoende bekend met de betekenis en reikwijdte van ethiek en de verschillende aspecten ervan?
- Ben ik me bewust van de momenten dat ethiek in mijn eigen werkpraktijk een rol speelt?
- (Ken ik het beleid van onze organisatie? Is het duidelijk? Is het zinvol? Hoe beoordeel ik dit beleid zelf?)
- Ben ik voldoende open voor wat anderen voelen, willen en denken en heb ik de basisbereidheid daarmee rekening te houden?

BIJLAGE 2: zes stappenplan

1 voor welke keuze sta ik?

Beschrijf de problematiek vanuit een persoonlijk perspectief en geef nauwkeurig aan welke handeling wordt overwogen. (Iets niet doen kan in voorkomende gevallen ook een handeling zijn). Formuleer de vraag als volgt: Behoor ik X te doen/na te laten?

Criterion: Exacte formulering van het probleem

2 Wie zijn de belanghebbenden?

Maak een inventarisatie van alle partijen, individuen en instanties van wie belangen bij de beslissing in het spel zijn of van wie het welzijn door de beslissing wordt geraakt.

Criterion: Volledigheid in inventarisatie van legitieme belanghebbenden

3 Wat zeggen de beroepsregels, bedrijfscodes of andere bindende voorschriften?

Zijn er kaders die behulpzaam kunnen zijn bij de beslissing, bijvoorbeeld beroepsregels, bedrijfscodes of bepalingen die voortkomen uit richtlijnen of wettelijke kaders?

Criterion: In achtname van de terzake doende regelgeving

4 Welke argumenten kunnen worden aangevoerd?

Om een positie te bepalen – iets doen of nalaten – moet men argumenten kunnen geven die ook voor anderen overtuigend kunnen zijn. Ook moet men aandacht besteden aan de argumenten die tegen het standpunt kunnen worden ingebracht; niet om ze volledig onschadelijk te maken, maar wel om te laten zien dat ze in de overweging zijn meegenomen en om in de conclusie aan te kunnen geven hoe men recht wil doen aan de tegenargumenten. Noteer in twee kolommen:

1. De argumenten vóór de voorlopige beslissing.
2. De argumenten vóór het alternatief.

Check of alle belanghebbenden uit stap 2 ook terugkomen in de argumentatie.

Criterion: Volledigheid in de inventarisatie van alle argumenten

5 Wat is mijn conclusie?

Zijn eenmaal de argumenten voor en tegen uitgewisseld en gewogen, dan kan en moet er een duidelijke conclusie worden geformuleerd. Geef aan welke argumenten hierbij de doorslag hebben gegeven. U mag een creatieve oplossing formuleren waarmee recht wordt gedaan aan zoveel mogelijk argumenten (voor en tegen).

Criterion: Zorgvuldigheid van de weging.

6 Doe ik het ook?

Sta ik achter mijn conclusie? Kan ik mezelf in de spiegel blijven aankijken? Ga ik het daadwerkelijk doen?

Criterion: Toets aan morele intuïtie

Voorstel boeken en artikelen

- Edgar Karssing, *Morele competentie in organisaties*, Assen: Van Gorcum, 2000
- Edgar Karssing, *De Oplossing is het probleem niet*, Nederlands Compliance Instituut, 2011
- Ronald Jeurissen (red.), *Bedrijfsethiek: Een goede zaak 2e ed.*, Assen: Van Gorcum, 2006
- Edgar Karssing, 'Workshop ethiek of integriteit', in: H. Wesseling en A. Nijhof, *De HR-professie in ethisch perspectief*, Assen: Van Gorcum, voorjaar 2010
- Edgar Karssing en Raoul Wirtz, 'Een gevaarlijke gedachte: integriteit is vanzelfsprekend', in: M. Pheijffer en F. van Eenennaam (red.), "Commissaris van nu" – gevaarlijke gedachten voor commissarissen, Assen: Van Gorcum, 2008
- Raoul Wirtz, R. , 'Bij nader inzien, primaire reacties morele oordeelsvorming', in: J. Delnoij, J. Laurier, F. Geraedts (red.), *Morele oordeelsvorming. En de integere organisatie*, Buddel: Damon, blz. 101-121, 2006.
- Edgar Karssing, 'Uit de boekenkast van de bedrijfsethiek 19', *Tijdschrift voor compliance*, jrg. 5, november/december, blz. 134-137, 2005 (hierin wordt een groot aantal 'smoesjes' besproken)